

נועם שיח

מיאת אב"ד סאנטווב שליט"א

הגה"ק מוויזשניעז זי"ע

פניני נועם שיח - ד

אחרי - קדושים תשע"ח

טנוו אפריוו לשלמה

לייקוד תשע"ח

כל הזכיות שמורות
למכון אפרילון לשלהמה
להוצאת שיחות הרב שלמה זלמן פרידמן שליט"א
אב"ד סאנטוב - ליקווד

©
היכרתי

הרב פנחס בידרמן – הרב נתן נטע פרוש

9996551.z@gmail.com

©
היכרתי

לקבל גליונות, לנדבר גליונות, ולהענות
נא לפנות להנ"ל

קונטרס זה נדבת
הברך היקר והחשוב
הרה"ח מו"ה נפתלי מערינג הי"ו
מחשובי חסידי ווייזניץ בויליאמסבורג
לע"נ כ"ק הנה"ק האדמו"ר מוויזשניץ
מרן מרדכי בן מרן חיים מאיר צוקללה"ה
הוא ימליך טוב בעדנו
נסתלק ביום עש"ק ויקרא, כ"ט אדר תשע"ח

הגה"ק מוויזשניעץ זי"ע

נסתלק ביום עש"ק ויקרא, כ"ט אדר תשע"ח

פנינינועם שיח - ד

הנה ידוע קושיות המג"א (או"ח ריש סי' תצ"ד) האיך שיח' לומר זמן מתן תורהינו בו' בסיוון, הלא בז' סיון נתן הקב"ה את התורה. אלא מפרש מרן האדמו"ר מוויזשניעץ-מאנסי זי"ע, ד"זמן" מתן תורהינו - היינו לשון של "זמןון" - וכשהא דאחז"ל (פס' ביצה דף ע"ב): זימן שחורים ומצא לבנים. וא"כ שפיר אפשר לומר על ו' בסיוון "זמן" קבלת התורה, כי ביום זה הינה ההכנה לקבלת התורה, ומקובל מצדיקים דההכנה למצוה הוא יותר גדול מהמצוה עצמו.

*****

סיפר לי הרה"ג ר' ברוך שטערן שליט"א בן הגה"צ אב"ד מירון שליט"א, שפעם הביאו לפני כ"ק מרן האדמו"ר מוויזשניעץ-מאנסי זי"ע טלית קטן חדש במתנה, ושיעورو של הט"ק היה מאד גדול. הרב אמר לו "יישר כח", והודה לו על מתנתו, אך הגיב "וואס דארף איך אזה גרייסע? – איך דארף א נארמאלען שייעור!..."

*****

שמעתי מפי הרה"ח מו"ה אליו ניימאן הי"ו, מחשובי חסידי ווייזשניעץ-מאנסי, סיפור נפלא עד מאד: בשנת תשל"ה סבב כ"ק

מן אדמו"ר מסקולען זי"ע על פתחי אדמוראים ורבנים להחתים על 'קול קורא' לאחבי הנדיבים בעם למען החזקת וביסוס מוסדותיו ה'ק' "חסד לאברהם", שהוא בעצם הקים בעשר אצבעותיו בס"ד מן המסד ועד הטפחות.

בין מסעותיו הגיע האדמו"ר מסקולען זי"ע למאנסי, כשבදעתו להיכנס אל כ"ק מון אדמו"ר מויזשניץ - מאנסי זי"ע, לבקש ממנו שיחותם גם הוא על ה'קול קורא' עברו "חסד לאברהם".

לאחר שנכנס אל האדמו"ר זי"ע, ואחר דברי ברכה והערצאה, אמר האדמו"ר מסקולען זצ"ל שהוא הגיע להחתים את הרבי זי"ע על ה'קול קורא' להחזקת מוסדותיו 'חסד לאברהם', והניח לפניו את ה'קול קורא' שיצרף את חתימתו עליו.

ברם אמר לו הרבי זי"ע: אכן שמעתי רבות על מוסדותיכם ה'ק', שאתם פועלים בה גדלות ונצורות לקרב בנים לאביהם שבשמיים, ואני מאד מעיריך את מפעלם הקדווש,אמין בהיות שגדרתי לי גדר שלא לחתום על קריית 'קול קורא' לשום מוסד באשר הוא, מטעם הכם עמדי, על כן איןני יכול לצאת מגדרי, ואני יכול לחתום על ה'קול קורא'. וכך כן אין רוצה לעשות 'ואיסנאם', ולהעדיף את מוסדותיכם על פני מוסדות אחרים, שכן כאשר אחותם לכם, יבואו גם מנהלי מוסדות אחרים לבקש את חתימתו, על כן – התנצל הרבי – איןני חותם גם כאן על ה'קול קורא'.

אמנם האדמו"ר מסקולען זי"ע לא רצה כל כך בניקל לוותר על חתימתו של הרבי מויזשניץ זי"ע, ועל כן אמר לו: את הפסיקת' פתוחה תפתח את ידיך" (דברים ט"ז, ח'), פירושתי פעמי באופן זה, שכוונת הכתוב אינו בדוקא על עניין נתינת ממון – לצוות את האדם לפתח את היד וליתן ממון – אלא לפעמים הכוונה גם על פתיחת היד 'לחחותם' על 'קול קורא' וכדומה.

וכמו כן בענייננו אבקש מהרבי ז"ע שיפתח את ידו ויצף את חתימתו על ה'קול קורא', מפני שהחתימת ידכם תהיה לי לעזר גדול למוסדותי ה'ק' ויחזק את ידי בעבודת הקודש – ודעת ה'היא, שעל הרבי לצאת כאן מנדרו ולשנות את החלטתו, ובמקרה זה עליו לעשות 'אויסנאם' ולהתום על ה'קול קורא', מפני שאין מוסד זה המוסד 'שלוי', אלא הוא מוסד של 'כל ישראל' ...

לאחר שהרבי מויזשנץ ז"ע שמע את דבריו של הרבי מסkulען ז"ע, אמר לו: טוב! – אני מסכים לדבריכם – והפעם יצא מנדרי לצוף את חתימתו על ה'קול קורא', אמן יהא זה רק אחר שייעברו ארבעה שבועות מהיום, אז מצוף את חתימתו על ה'קול קורא' ואשלחהו אליכם, אבל עכשו איני יכול לחתום.

משמעו בן האדמו"ר מסkulען ז"ע שאלו בפליאה: אם הרבי החליט הפעם לצאת מנדרו ולהתום, למה איינכם רוצחים לחתום עכשו תיכף ומיד? – מפני מה החלטתם לדוחות את חתימתכם?

אמר לו הרבי מויזשנץ ז"ע בלשון זה: היה וכבר הוציאתי מפי קודם ואמרתי שלא אהთום, אם כן לכואורה שוב איני יכול עכשו לחתום, שכן אז עברור על דברי שאמרת שלא אהתום.

אלא שחוsbתי שיש לי דרך לצאת מהסבך, שכן גם אם בפשטות הדין האמור שסתם דיבור הכוונה לשלושים יום (ראה מס' תענית דף י"ז ע"א) הוא רק בנזירות, מכל מקום הרי מצינו דעתה (ראה מס'תוספות מס' נדר' הרי היא רק לשלושים יום) (וזל התוס' בא"ד: ותימה, מה עני שלשים יום לנדר, ויש רוצחים לדקדק מזה DSTEM נדר שלשים יום, עי"ש) – על כן אסמוד' כתעת על דעתה זו, ובעו"ה אחר שלושים יום אהתום על ה'קול קורא' – אך לא עברור על דבר שהואצתי מפי.

מספר הרה"ג ר' בן ציון פעלמן שליט"א ממאנסי, שהיה נוכח שם: בזאת הרה"ק מסkolען זצ"ל מבית האדמו"ר מויזשניעז ז"ע, אמר לו הרבי מסkolען בהתפעלות "ס'האט זיך מיר גולוינט די גאנצע נסיעה קיין מאנסי, נאר צו זעהן איז ס'אי נאך דא היינט אַ אַיד, ווּאַס 'הָאַט אַ פְּרָאַבְּלָעָם' מִיט אַ דִּיבָּר ווּאַס עַר זֹּאֲגַט אַרְוִיָּס פָּוּן מְוַיֵּל!" (כל הנושא למאנסי היה כדאי רק לראות שעוד נמצא יהודי שיש לו 'בעיות' עם דבר שהוא מוציא מפיו) ...

*****

ידוע שצדיקים יש להם סיועה דשמיא בכל דבר שהם עושים, וברצוני לספר סיפור מעניין שאירע לפני שבועיים.

ביום ב' בסדר מסעיה העל"ט התקיימה בשעתו"מ מסיבת האירוסין לבני החתן מאירDOB ני"ז עב"ג שתחי" (בת מהותני כ"ק גאנב"ד בראך שליט"א). היהות והחתן לומד בארץ ישראל (בישיבת מיר בעיה"ק ירושלים) – הוחלט שמיד אחרי התנאים יחוור לארץ הקודש ללימוד בישיבה. אמנם כידוע היה אז בארץ ישראל מצב קשה עקב המלחמה, עד שנסובב הדבר שסטודנטים נמל התעופה, והטיסות לא יצאו ליעדם, לכן בעל כרכו נשאר החתן כאן לעוד שבת.

כשראייתי את המצב, ניצלי את ההזמנות, והחלמתי לנסוע עם החתן אל מחוץ לעיר – רק אני והחתן – ולשבות بشב"ק בצוותא חדא באורה נפלאה ומרוממת. ואכן נסענו למאנסי, ואת המأكلים לסעודות שבת לקחנו עמוינו מהבית – ואמנם שני גברים נועסים לבדוק בלא בני ביתם עטם, הם לוקחים רק מה שצרכיהם – ובאופן cocci נח – וכן, אף שבדרך כלל הנני נהג לאכול בסעודת שבת חתיכת דג סלמון, אמן לאotta שבת, שלא היה נח לארו

ולסחוב עמי, קניתי במקום זה קופסה עם ארבעה חתיכות דגים – געפילטע פיש – שניים בשבייל ושתנים בשביב בני החתן.

בליל שב"ק הלכנו לשולחנו הטהור של כ"ק מרן האדמו"ר מוויזשניץ-מאנסי ז"ע. לאחר שנטל הרב את ידיו, הביאו לפניו צלהת גודלה עם חתיכות דגים געפילטע פיש, כשהברכו הצלחת יש הרובה חתיכות קטנות של דג סלמוני טריים. כשהתחילה הרב ז"ע לחלק את השיריים, הוא קרא בעצמו את השם של אלו שהוא רוצה לחייב אותם בשיריים, ונתן לכל אחד ורק רק מהגעפילטע פיש, אמןם כשקרא את שמי, לפליאתי מילא את ידיו הקדושות עם כמה חתיכות סלמוני ושלחים אליו, ואח"כ המשיך לחלק לכל אחד ואחד רק מהגעפילטע פיש... וכך היה לי גם בשבת זו דג סלמוני לבבוד שבת קודש, כמנaggi בכל שבתות השנה...

*****

ספר גיסי הרה"ח ר' אברהם דוד פוקס שליט"א חשוב ויזשניץ-מאנסי, ששמע מהרה"ח ר' זושא פרידמן שליט"א, שזכה לה תלות אל הרב מוויזשניץ-מאנסי ז"ע באחת מניסיעותיו ה'ק' וישב עמו במטוס, שפעם היה זה מטוס קטן שבו נסע הרב, וכמה כסאות מאחוריו ישבה הרבנית ע"ה. באנצע הטישה התחל המטוס להתנדנד מצד אל צד, והוא ממש פחדים נוראים, והרבנית צעה אל בעלה הרב ז"ע "איך האב מורה?", והרבני הרגיע אותה והשיב לעומתה בניחות ובשלמות הנפש "מורא?! – דארף מען האבן נאר פון דעם אין אינציקסטער באשעפער אל'ין!!..."

כמו כן מספר ר' זושא, שפעם ישב איזה גוי כנגד הרב ז"ע במטוס, והדבר הפריע מאד להרב, והרבני סובב את ראשו

וاث גופו מצד לצד וישב שלא בנוח, והגוי קלט לפתע את המצח, ועבר לשבת במקום אחר, והרבי כשראה את זה, נרגע, והתבטא "א קלוגער גוי – ער פארשטייט און עסק"...

*****

לפני כמה שנים נכנסתי אל הקודש פנימה אצל ר' אדמו"ר מוויזשניץ-מאנסי ז"ע, ובתוך דבריו התעניין הרבי על מצב הבית המדרש שלנו והמקוה – ואם ישם הנסות להחזקתם. אמרתי להרבי ז"ע שעכשו הצב Katz קשה, והרגשתי את זה במסיבת המלוה מלכה השנתית שהתקיימה לאחרונה לטובת הבית המדרש והמקוה – שקבעו הרבה אנשים מנדבთ הקבועה שככל השנים.

משמע הרבי את דבריו, ח"ך ואמר "ואני בתוכם". חשבתי אז לעצמי, שכוונת הרבי לומר לי, שגם הוא מרגיש את זה, שכן במוסדותיו גם הפחיתו הנדיבים את נדבתם הקבועה.

אולם במחשבה שנייה חשבתי, שאולי כוונת הרבי "ואני בתוכם" הוא – שגם הוא הפחית מנדבתו הקבועה בכל שנה – שכן בכל שנה היה הרבי שלוח למסיבת המלוה מלכה סך מאה דולר, והשנה שלח רק סכום של חמישים דולר. והבנתי, שלכאורה אין הרבי מנהל את החשבונות לזכור לבדוק כמה הוא נותן בכל שנה, וכמה נתן השנה, אלא השנה נתן הוראה כללית לאשר על ביתו ועושי דברו, להפחית מהנדבות הקבועות – ולכל אחד שישלח הזמנה למלווה מלכה וכדו' – שייפחיתו מהנדבה הקבועה.

אולם לפלאתי – בטרם יצאתי מ앞 פנוי הקודש, אסף הרבי מכסף הפדיונות שהיו מונחים על השולחן – סך חמישים דולר – והושיטם לי כ划分ן נסוך על פניו...

*****

ספר לי חתני הרב יצחק האגער שליט"א, שזקנו הగה"ץ רבי אברהם יונה שווארץ שליט"א גאב"ד ווינה יצ"ו, שהה לאחרונה בשבת קודש במחיצת קדשו של ר'ך מרן אדמו"ר מוויזניץ-מאנסי ז"ע, ובאמצע התפילה הבין איך שמצויאים את הרבי כמה פעמים לחוץ – כדיו שהרבו יוצא כמה פעמים באמצע התפילה ועריכת השולחן – אך דבר אחד היה לו לפלא, שככל אימת שהרבו יצא, הוא התאנח מקריות לבו, והכה על לבו כאילו אומר "על חטא", והדבר הפליא אותו ביותר, ושאל את אחד הגבאים על כך, למה הרבי מכח על לבו כל אימת שהוא יוצא, ואמר לו הגבאי, שלרבו כואב הדבר שהוא צריך לצאת ולעכ卜 את החסידים הנשאים וממתינים לשובו, ועל כן הוא מכח על לבו מכאב...

והמשיך gabai הספר, שכאשר ניסה פעם להרגיע את הרבי, שהרבו אין צורך לדאוג, שכן בחדרים הסמוכים לבית המדרש מתקיים מניניהם לתפילה וקריאת התורה, וכי שמהר, מתפלל שם וחוזר לביתו, וכי שroxach להישאר בבית המדרש ולהמתין על הרבי, הוא עושה כן על דעת עצמו ומרצונו, השיב הרב gabai, "ס'אייז דא אזעלעכע וואס מיינען או ס'פאסט זי' נישט ארוייס צו גיין" [יש כאן מה שחוובים שלא מתאים להם לצאת]...

*****

במאנסי גור איש החסד הרה"ח ר' משה גולדמן שליט"א, מחשובי העסקנים בחסידות ווייזניץ-מאנסי, בין פועלותיו הברוכים לרוחחת הכלל והפרט, הוא מה שהוא דואג לכל

המתפללים בבית המדרש לסעודת פט שחרית בהרחה לאחর תפילה שחרית. סיפר לי הרה"ג ר' ברוך שטרן שליט"א, שפעם אחת – כדי להביע את ההכרת הטוב כלפיו – תלו שלטים גודלים בbihem"ד בשבחו ובMISSORTO הצלל והפרט בסבר פנים יפות ובלב ונפש חפיצה, והודו לו על כך. לפתע נכנס האדמו"ר מוויזשניץ-מאנסי זי"ע לביהם"ד, וראה את השלטים הגודלים, והוא קרא לר' משה, ושאל אותו כמה מה עשו לך? – תלו שלטים גודלים בbihem"ד עם השם שלך, וכתבו שם בשבחך – זה דבר מאום עד מאד! – איך אתה מרשה לעשותcosa דבר?!..."

*****

לפני שכועים – שהיתי על שבת קודש במאנסי, ונכחתי לראות שהרב מוויזשניץ-מאנסי (שליט"א) [זי"ע] הגם שהינו אפה ביסורים ל"ע, ה' ישמרתו וירפאהו – הוא אינו רואה ל"ע, ואיןו הולך ברגליו, והוא אינו יכול בעצמו להתיישב היטיב על הכסא – וצריכים להקימו ולסייע בידו – אף על פי כן הוא מלא חיים – הוא עורך את שולחנותיו הטהורים כל שבוע כמיימים ימיימה, ללא שום שניין או חולשה, הוא מנסה כל שבוע למלא חיים את החלות בעצמו – במקרה זה חיota כמיימים ימיימה – ואם לא עולה בידו – אז "בדיעבד" יתנו לאחר לגמור לחתוך את החלות.

הרבי זי"ע אמר "תורה" – בקול רם וברור – נתן "שםוז" בעניין ה"שעות צעטלאע" שהחסידים (וגם אנשים שאינם מחסידי!) שולחים לו כל חודש – שרושמים שם כמה למדו כל יום וכדו' – הרבי זי"ע כבר מדבר אודות ה"שעות צעטלאע" למעלה מאربעים שנה, והוא עדין מדבר בגודל עניין זה באותו חיים והתלהבות כאלו זו היא

הפעם הראשונה שהוא מדבר אודותיה... הוא ניגש לעמוד כל שבוע ל"שוכן עד", ומתפלל ב נעימות ובחיותDKDOSHA, ומתקבל את כל אחד בסבר פנים יפות. כל הנוגתו הוא הנגה פלאית – וזה גופא לימוד ומוסר השכל עבורנו איך צריים להתנהג, ובכללות איך צריכה להיראות עובדת ה', בלי שום שניוי או חולשה...

*****

ספר לי בני הבוחר יידי יהודה ני"ז (מלפנים מישיבת מאור יצחק" במאנסי, וכעת בישיבת מיר ירושלים עיה"ק), שלآخرונה נכנס עם קבוצה של בחורים מישיבת מאור יצחק" להקודש פנימה אצל כ"ק מרן האדמו"ר מוויזניץ-מאנסי ז"ע, ומסרו להרבי את ה"שעות צעטעלעך" (בו רושמים כמה שעות למדו בהתמדה וברציפות), ובתווך כך ביקש אחד הבוחרים מהרבי ברכה להצלחה בתורה וביראת שמיים, הגיב הרבי ואמר, "גם אני צריך ברכה לתורה ויראת שמיים..."

הבחורים שהכנסו אל הרבי את ה"שעות צעטעלעך" – כאשר היה ביניהם אחד שבצעטעל שלו היה רשום סכום גדול של שעות לימוד – אז נתן הרבי סטרירה להבוחר זהה מרוב חיבת, ואמר לו בצחות "אבל געב נישט צורייך"... ובצאתם אמר להם הרבי "יייש" על ה"שעות צעטעלעך" – ענק האבן מיד ממש מוחיה געוווען...

*****

אני חשב, שם נחוץ וננסה לחקור במחשבתנו מי הוא מנהיג בזמנינו שהוא מתנהג כמו שדברנו קודם מקודם בלי שום פשרות – הרוי של האכבעות יצבעו ויורו על הרבי (שליט"א) [ז"ע], ואני אומר את זה לפִי שאני מדבר עכשו בבהמ"ד של חסידי וויזניץ –

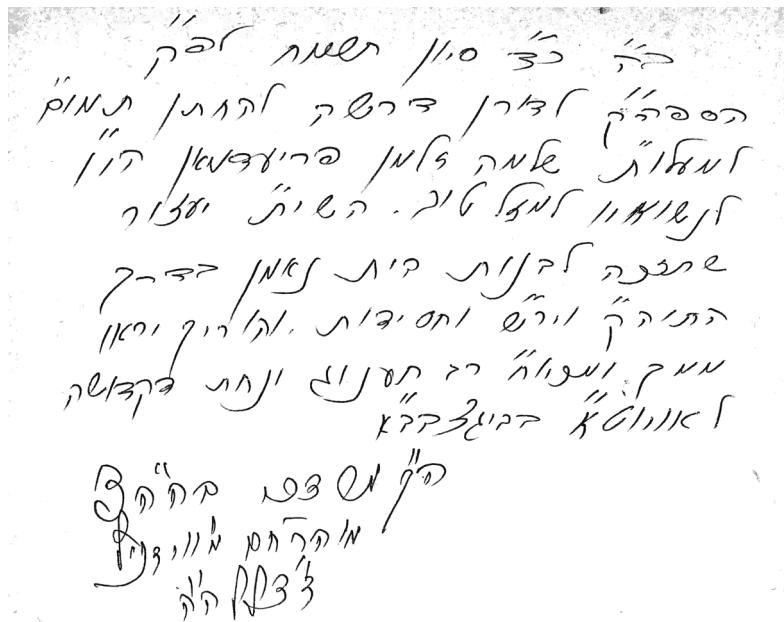
כפי את הדברים האלה אני אומר גם בבית מדרשו – ושם אני יכול לומר מה שאני רוצה... יש לנו אחד מהמתפללים אברך "הימיש" – לא חסידי – בליך זקן – ואין לו שיקות לויז'נץ – שסיפר לי – שה"דוגמא" שלו ל"מנהג" אמיתי, הוא הרבי (שליט"א) [ז"ע], כי כל מנהיג שאפשר לסובב לו את הראש איך שרוצים – ואני שמשוכבים לו את הראש כך הוא אומר – הרי נמצא ש"אני" המנהיג "שלו"! – אז חסיד של מי אליה – של עצמו?!... אמנם הרבי ז"ע – הוא לא מרשה לאף אחד לסובב לו את הראש! – הוא אומר מה שהוא רוצה ומה שהוא מרגיש שצרייכים לומר – נמצא ש"הוא" המנהיג – אז מוטב לי שאיה החסיד של הרבי מויזשנץ ולא חסיד של עצמו... (מתוך שיעור פרקי אבות בbiham"ד דחסידי וויזשנץ-מנטריאל, ש"ק ואתחנן תשע"ד)

*****

מסופר על הרה"ק בעל "אמריו חיים" מויז'נץ ז"ע, שפעם אחת בשנותו בויליאמסבורג, בליל שב"ק בעת עירicity השולחן כשhabbiyo לו את הצלחת עם הדגים, כשהאר טעם מהדגים – התהיל לאכול את הכלל – ולא הותיר שירים לחסידיו כמנהגו. כאשר עלה ביד בנו האדמו"ר מויזשנץ-מאנסי ז"ע לטעום חתיכה קטנה מהדגים, הרגיש מיד שהחתיכה מאד מלוחה, וכמעט שלא שיך לאכול את הדגים, והוא הבין שלכן לא הותיר הרבי שירים, כדי שלא ירגישו במליחת הדגים, ולא ירעו למי שבישל את הדגים...

*****

סיפור לי הרה"ג ר' ברוך שטרן שליט"א, ששמע מאמד אחד שנכנס אל הקודש פנימה אצל כ"ק ממן האדמו"ר מוויזשניז-מאנסי ז"ע, והתאונן שאין לו התעוררות בתפילה, והוא לא מרגיש טעם בתפילה, וענה לו הרביו "גם אני איני מרגיש התעוררות בתפילה..."

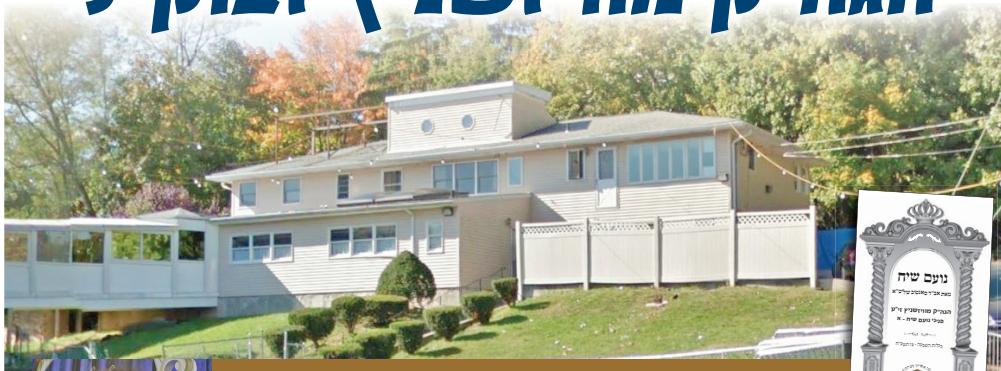

האדמו"ר מוויזשניך-מוני צוק"ל

לפני מספר שנים מסור כ"ק האדמו"ר מוויזשניז-מאנסי ז"ע שיעיר בגמרה. הם למדו במסכת בבא בתרא פה ע"א, על רב ספרא, שקיים את מה שנאמר "וזדור אמרת בלבבי" [תהלים טו, ב]. ומסביר הרשב"ם [שם, ד"ה רב ספרא] שובר ספרא היה סוהר, ופעמ, בשעה שקרה קריית שםע, בא אליו אדם, וביקש לקנות ממנו חycz' בסכום מסוים. רב ספרא לא ענה לו כי היה באמצע קריית שםע. הלה חשב שהוא הסכם שהצעה היה נマー, והעליה את הסכם בעמים מספר. כאשר סיים רב ספרא את קריית שםע, מכיר לו את החycz' במחירות הראשוני, מפני שבאמת הוא נתרצה בו, אף שלא השיב לו מופאת התפילה. בפשתות לומדים על מידת האמת של רב ספרא, שמיכוון שהסכום לסכום הראשון לא שינה מדיינתו, אף שהקונה לא ידע על כן. אך הרב אמר לשומעו, שיש כאן עניין נוסף. רב ספרא יכול היה לעשות עצמו כאילו שלא שמע שמדוברים אליו, כי הרי הוא באמצעות קריית שםע, ומתייחד עם קונו. אך מכיוון שלצערו הרב הוא כן שמע את הדברים באמצעות קריית שםע. רב ספרא אמר את האמת "שמעתי, והתרציתי, לא יכולתי לענות מפני שהיא הייתה באמצע קריית שםע".

מעובד מ"נועםشيخ", אפרילון לשולמו

זכרון פון כ"ק אדמו"ר הגה"ק מווישניז'ץ צוק"ל

ארכיאולוגים איש גלאי "נואם ונוף". און ושותבו, ארכיאולוגית העתיקה או צוות לאלאנט לנטנאנט של אונט אונט.

רבי שלמה זלמן פריעדמאן שליט"א רב ביהם"ד זכרון אלעזר סנטוב - לעיקוואוד איברגעגן דורון הרה"ג

ס'אי נגעע איד גבר וועלכע
האט מאנערמאירטס מאס מבהה זיך
שבעו בשוחהפהן זיך זיך זיך אונ
ארוט געלעדיינע יונע רערינען, גוועש
ביברין איזן זילאַפּֿאָזְּעָן לילעכ אַל
בִּישְׁיָרְעָמְּן אָז גְּוֹיְנְמָן.

אייזן פּֿן צְּמַעְרְעַן אָז טְּבָרְעַן אַי
מעוועען אַפְּעַן, אָז דער בְּהָאַבְּעָמְדָקְעַס
אַז ס'אי אַרטְּס אַפְּרָהָן אַנְּצְּלָעְיְּדָעְס
בְּרַגְּלָהְיָהְבְּ, בְּלַאֲלֵלְדָעְרְעַדְעַרְעַד אַרטְּס גְּנוּעַן
האט זיך אַפְּמְפָּסְלָעְלָעְס זיך זיך זיך זיך זיך זיך זיך
אָז גְּנוּעַן אָז דער גְּבָרְעַד אָז דער גְּבָרְעַד
אַז עֲזָעַן אָז אָז אָז אָז אָז אָז אָז אָז אָז
בְּרַגְּלָהְיָהְבְּ, אָז דער גְּבָרְעַד זיך זיך זיך זיך זיך
בִּמְבָרְבָּעְעַן אָז שְׂבָעְעַן דְּבָרְעַד זיך זיך זיך זיך
אַזְּלִינְעָרְעַטְעַמְּן אָז שְׂבָעְעַן דְּבָרְעַד זיך זיך זיך
גְּנוּעַן, "אָזֶס וּמְסֻדָּר טְּאַן הַיְּיָיְנִים, אָז
אָז וּמְעַט זְּהָוָה אָז אָז אָז אָז אָז אָז אָז אָז
בְּרַגְּלָהְיָהְבְּ, אָז אָז אָז אָז אָז אָז אָז אָז אָז
... אָזֶס מְאַרְקָנְדָעְס?"

דער גְּרָד אַרטְּס גְּלָעְדָעְס אַלְאָלָעְטָעְס
שְׂבָעְעַן, אָז מְתָדָרְעַן גְּרָד אָז אָז אָז
אַזְּרִיכְעַן וּמְאַזְּרִיכְעַן אָז אָז אָז אָז אָז
פְּאַר אַם.

אוֹרְגָּסִים קַמְעָן פָּן צִימָה, אָנוּ וּדְוַיְלָה
צְבָנָעָמָגָן צָו עֲנָם מַעֲטָשׁ וּלְכָרָא אֵיזֶה^א
נַאֲקָר אֶזְרָאָן צָו עֲנָם אָנוּ וְאָתָא אַיִם
וְהַעֲבָעָן אַזְוִירָעָן שְׁלָוָם עַלְכָּם^ב, אָנוּ וְ
מַעְן אֶזְרָאָן דַּעֲקָנָעָן אַזְוִירָעָן וְדַיְבָּס פָּמָא אָזֶה
עַד פְּרִיטָי זִקְנָתָאָרָק אָז יְנָעָר אֵיזֶה^ג
וְהַמְּתָעָן.

על האט מוי וערציטליך הרה"ח בז' בדור תשיעון שליל"א מאושען ססדי ירושלמי-מאנס, ה'הנ'ה צב' רבי טשרון שליל"א"ב מירון, אך עיר האט אונטולין גוטליכע אין אינטש אונטולין מונען בערין דעשעה:

פלוצים יייז אונגענטקמען דער רבינו
איינעם ווארט-צימער, אוון וווען דער רבינו
האט ענטונגס גנטון האט ער אטס גאנזען אן
קאלאן "עלום עליכם". דער רבינו באאל
אודריין זיין צימער, אוון ער האט גאנזאג
פואר דער אומומגע ער וויל איצט זיין
אריסטל אאר זיך

ונער האט זיך געוואָנדערט או דער
רבִּ הַאֲטִ אַיִם אֶזְהִ קָאָלְטָ אַנְטָפָאנְגָּן, וַיְיַלֵּ
עַד אֵין גַּעֲוֹן יַקְרָעַ אַדְרָבִּי וְעַטְזָ זִיךְ
מִיטִּ אַיִם שְׁטָאָרָק פְּרִיעָן.

ל
ז
ג
ש
ץ

ס'אץ מיר געווען א פלא, וויל איך
האב פארושטעלליך נישט געהאגט פארץ
רבין וועלכלען ס'אץ די עלטערע כלה אונ
וועלטצע קאמט די יווערטש

אך מעתה, אז כל איז שירוק או
דרור בז' עירונט או לאו לאילעקוואן או זיך
בש'וּלָה, אז עי אאט טיפלען או לאו
טיפלען אוון טישן אין אט ספערצעלען אל
וואסמן אונדידיגגען אוועט דער זונקן.
מוצ'יז האט אוועט ערעליביטס
טאנן קינן שטס לילאכ איז דעם מלוי
שיטוט דערין האט - האט איז נאנך 72 מיטן,
או אונפליז לא ליכט איזויפַן טישַׁי דער וועא
דרודיע האט דר שיטט ערעליביטס בענימען
בז' 27 מיטן, באטש אין מאנטז האט מען
זיך ערעליביטס בענימען דלאס
50 מיטן, אוון זאט זאט גראט זאט
משטס בחרוד בע האוֹן דרי אהוֹן קאנטעלע
זאל ווילעניאט מהוֹרנְט מעונן אוועט
שיטוט דערין תֶּה.

ס'חאט מיר דערצ'ילט זייחי רהה"ג
רב בימין פלישער שטל"א מו"ץ דוחסיד
ויזשעניש-מאנס בעראא פאייה, אא מיט
אבר פרישער האנו ער גאנזאלאן הורכ"ט ב'

ומן, האט אים דער ורב געבען ער אל
אריאנין אויב ביהדות אויך צויר מאכט
דער שפּר לאין אין שׂענידין, איז עוו
שלושן דער מזון קידוש שופּר און
אל עאָלֶל קעטן בעאנַן טוינַן ער זאָס
טשיט אָרְבָּאָמְלָאָן ער זעלַם ער זאָס
אָפְּלַע אָרְקָעָגָן ער זיינַן
סטס עאגען די צוין
יענְקָעָגָן ער זאָס רישׁ
מענק מס בזעיגן קאָטָהָרָה
וואָן זיינַן קאָטָהָרָה
וואָן זיינַן קאָטָהָרָה

כידוע האט עד רבי נישט
אושטנינגטונגין קיין טוונט פאר קווטלען
איין איזיגס מאל אטא אט אונדקהנען
אויקינגען צו אינס, נומלך לאלה פאר די
התרהונ.

עלסלאיך איר צוירין, האב איך געה האט
אל אין שוב פאר די חותהן, און עד ר
באשעפער האט מיר גאנטאלפן איז ארך האב
עלסלאיך אט שידוק מיט צוינעס
אטאנסונגן, אוון טאי אונדקהנען איז איך
האב געה אט זיין לילט אין שוב, טוילען
טאי געהקען די חותהן פון מײַן עלסלאיך

בשיטות לרעתן מען זו יג'רוא ול
אתם אוטיסטי'ן דעם מוד'ה אונאות
פון בר פון, ואע, אע לאו יטיש בענאים
דען וויז'ין סכט זא אוא ענער האז
מכסלאן צוילונג, ובאלל זא אונאות
וועיגו גיטע אופע דעם בוליגוינז סכט, אז
עד אונט זיך עפעריט בענאות עד
הט�ן.

הארצ'ט'ור"ם מוויז'

מכבד מעונן יין ורין
משה אנטז'ריבין פירן
מיטש'ו רינט'ה השה האנט'ריבין
עלילם'ן גוונ'ן ערד גוונ'ן
גשאשעגן בעיס' טויז' זונ'ן
וואויס'ת גענ'ון אַסְטָן זונ'ן
העיקומען לבבד ד' גוונ'ן
געוונ'ן גוונ'ן ד' פינ'ער
געוונ'ן מיט' ד' פינ'ער
אנ' אנטז'ריבין יון דער גוונ'ן
גענ'ל'ה

אנט' דער רבי צ'ע' גוונ'ן האנט'ה
מיינ' אונ' מאיש איז' דער פישן, נאר
ס'יא אנטהראן אַזְמָדָה עַזְמָה
מ'ז'וֹרָה וּלְאַמְּרָה אַזְמָה
ד' ס'טֶפֶן קִרְבָּה אַזְמָה
אנ' דאס אַזְמָה
או' בְּפָאַזְמָה
עַלְמָרְטָה וְאַסְטָן גְּרִיטָז ז' אַיְם, וְיַיְלָע
האַס גְּהַעַלְמָן אַיְמָסִין קִרְבָּת שָׁמָן אַזְמָה
ע' אַיְם גְּהַעַלְמָן קִרְבָּת, גְּבָעָר בְּ
סְפָרָה או' אַיְם גְּהַעַלְמָן קִרְבָּת שְׁפָלִילָה
האַס גְּהַעַלְמָן דָּסְטָן לאַמְּרָה אַזְמָה
גענ'ל'ה, בעיר אַזְמָה האַבְּשָׁת

*** ערך. געהאלטן אב געהאלטן עטפערן וויל איך עטפערן ערך. אינטראקציית שמעי!...

סְדָרֶת הַגּוֹעַד
הַרְאָיוֹן וְלִבְנָתָה מִזְמָרָת
הַרְאָיוֹן 1-3

מכתב אידיד וחוויה מהרב החסיד רבי יעקב רוזנפאלד שליט"א משכ"ק. בשליחות רבנו ב"ק אדרון"ר מוניזנגי זצ"ל, למסרובו הנאמן הרה"ג אב"ד סאנטוב שליט"א

כ"ג אדרט' מווישניעץ צוֹקָל

דעת שאנובסקי עיר דב שליל'יא"מ
פריט אובייקט מושג מבעוד מועד ואור
דעם באובייקט זיו, ממשיכי שולשולים
החוקש, כי' האחד מזרמי'ל'יא"מ
ועלכע האבן איבערעגעמנען' ד'
היליגע הונגען' פון קאנן ממעויתס
באחדרה ואחויה ורשות וטלום ווערט.
דריך דב שליל'יא"מ לינוט יוצ מעניין
לענין, אז זייןידער אמאול בי' כ'ק'
הבדוד בחריטה זויזיג-זוניג'ען' א', נישאל
מקורב באיןיעטס זוניג'ען' בוק', אויז
מקורב באיןיעטס פון זי גולדל'זט
זיך ערונאָפַּן פְּרַן זוּ עֲמֹנָעֵן חַטָּאָת
ונגעצע ולעל, און געגעטען' ביס' רבין'
א ברכה אויף געראלטן צו וועגן מיט
קינדערע.
דעת רבי האט אים געפערעגעט,
פארוואָס קומס דרייך צו מוי פראָ א
ברכיה, אויר ענטע דארך איזוי מקורב צום
ראוש וואָסַּעַת, פארוואָס בעש' זיין
וישט פון אַמִּס?
יענער האט געגעגעטער, או דעד
ראש ישיבה האט אים באפֿולַע ווע
לאילס זומס זובּען' פָּרָא בְּרַכָּה,
אנזיגניע אָז אָס אַיִּס קְלַעַוּת
אַמְּרוֹן דָּלֶן!
דריך דב האט איססעהערט מיט
וואָנדערע, און יענער האט געגעגעט:
דריך דב ישיבה האט געגעגעט
או זי מושה אָסַּעַת זוּ עַקְצִין' לְאַיִּשׁ
מאָן קְבָּהּ לְלִי מְחוּזָה בְּרַחַת
השְׁלָמָה, דע' זויזיגער ובִּי אויז אלְלִי
השְׁלָמָה, דערפָּאָר דע' זיך זי גַּז
סִיס עַמְּנוּמָן בְּרַחַת!

מוציאו שמיינטן מאנשי זי"ע אויז שאורך קענען לאויס צוינטערעגען בעובי הקורה או ער לאחל זיך ציטעלען און ד מהאות קענען עינעם. זי' האבן צוינגייט א קול קראן

או אמאן מומך והוא, אכן, עולמי
עטיקסם אונגן אוירזונגענונג צט ביז'ן
וואא פורטיזן זונטערזענונג אונס א פאָר
שאָפָעַן וווערטער קען עינגען.

זעமמיג דוע רבי "ארבית נישט מיטיג", האבן זיין גפרענעם דעם רבין ואס עדר האט בעכלות לאבער הליכא ליטראטאָה איז. איז דער רבי האט וויסטער מיט רגעאנגרט.

האבן זיין פֿרְבּוֹרֶת אַךְ אוּפּ אָן אַדְלָעָן אַפְּאָן, אַבְּעָד וּבּוֹרִיג אָז דער רַבִּי אַיִן בְּשׁוֹם אַזְּנָבָן מיט גַּעֲנִיט צוֹ רַעַנְגַּעַט, זענן זיין אַזְּנָבָן.

נאך עטילכע טאג האבן די עסקנין
ומוחלט געווען נאכמאלא אוריינציגין צום
דראביבן, אונז זי האבן געבעטען איזיעס פון די
קוקני גולדל הריבטער ער אל מיט זי מיטיגין
אוון פורובילן אוריינציגעמען דעם רבין אין
זונז אונזערברג

ווען יונגע לעלטערער רב האס
אנגעוווחטן ריען איבער ד מלוקה, האס
דיער בעד איס געטאונג: אויר ענטז דאן אוין
און לעלטערער איז, אויר וויסט איז צמאל
וואפנדראטער עוון דורך גוינישט מעמעשין
וואו אונד אאלס פאטארה, פראג איך אײין
אייז דיאו אן עלטערער איז אאל זיך
וואו אונד פֿוּרְטוֹוֹרְדוֹן!

**גערפראגעט, וואס האסטו געלעדרנט? האט ער
געענטפערט, איז ער האט געלעדרנט חק
ליישראָל.**

דער ראי אאטס געפֿרײַן אויב ער
קען אים פָּאָהעֲן וואס ער האט
געפֿרײַן? אונט עינער אטס מיליכְס מעזען,
דער רבי אאטס געפֿרײַן, וואס איז די
געפֿרײַן ווועז וואס מען מליטס אט גע-
זען ער קומֶז זיך מאיר זיין לאונטען
וואת לְאַלְמָאָן? אונט עינער געפֿרײַן?
מִבְּצָעָתָךְ? (וְכֹמְבָּתָךְ, רְמַבְּשָׁתָךְ)
בְּיהָוָה פָּרָג' (וְ). דער דיבָּאָן
געפֿרײַן, דוּ ווּיסט פָּאָהעֲן מוצְטָה
געפֿרײַן, זיך ער לאַלְמָאָן אַיס אַטְמָאָן צְמָחָה

טבְּלִיכָּע צַוְּרֵק הַאֲתָא אַיְסָגְבָּרָא
 אֲרַבְּשָׁע מַולְקָתָא אֶזְמָס אַמְּסָה, אָן
 עַלְמָכְתָּוֹתָן, פָּנָן דַּיְמָסָה אַהֲזָה
 עַלְמָכְתָּוֹתָן, סָלְעַמְּנָה וְעַלְמָנָה
 עַלְמָנָה אַוְרָסָה קָעֵן עַיְנָה צַד מִיסְתָּה
 אַפְּרָהָסָה יְיָ אַעֲנָה מֵיסָה עַגְמָנָה צַד
 תְּוָהָה.

מושדות. דער רביה האט אבער נישט געבן.

וון יונדר האט געפֿרונט אַראָז
פְּאָר מִיר האט דער רְבִי בַּלְדַּעַן, אָז
פְּאָר יְעַנְּסֶם תְּמֻקָּם וַיְלַכֵּד דָּעַר רְבִי נִישְׁטַעַן?
הָאַתְּ דָּעַר רְבִי גַּעֲנַעַטְפַּעַן, אָז וּן מַעַן
אַתְּ מִידֵּס גַּנוֹעַן סְעַם וּוְשְׁנַעַן
מַעַן לְעַקְוָהָא, בֵּין אֵיךְ גַּנוֹעַן דָּעַר
וּוְאָסָהָא דָּאַטְּ דָּאַרְטַּעַן וְגַעַטְעַן דָּעַר
וּוְהָרָהָא.

* * *

פָּאַר אֵיר הוֹהֶן בְּנֵן אֲךָ גָּנוּעַ אַיִן
 אַמְּצָדָן אָז בְּנֵן לְקֹרֶשׁ פְּמוֹת
 צָמִים רְבִ'י, אָז עָדָר הָאָז בְּנֵי מִזְרָח
 וְעַמְּדוּשָׁסְטָלָן אָז נְכָדָבָבָי
 תְּהֻנָּה גַּבְּרִי עַקְבָּר יְוָסָר כּוּעָסְקָר שְׁלִיטָא
 בְּעַמְּדָגָן וְשְׁלִיטָעָהָה, אָז אֲחָתָבָב
 עַמְּתָגָן אַגְּרָגָן רְבִ'י אָז עָד אַיִן בָּה
 שְׂאָקָר מְגַלָּתָה
 עָד בְּנֵי אָאַס רְעַמְּגָזָט מִיטָּא
 שְׁמַמְּלִיכָּל, אַזְוִי אָז דַּעַם לְטוּשָׁין

עד רבי איז באך אויסטונגאנגען פונומע האטען און געהאגט פאָר די אַרְוֹמִיגָּעַן, "דא וועט מען נישט זיין שבת! אַזְאָה יֵאָ, דָּא ווַיַּסְאֶק אַךְ וְשָׁנוּ, אַבְּער אַיִּין אַפְּאָן וְוַיַּסְאֶק - זֶה דָּא מִשְׁכָּנָה!"

דער רבי האט טאקי באָלד פֿאָרלאָז
בִּיגְנַת האָרוֹנָאָל אַמְּמָוָה מְנוּזָה אַבְּדוּבָן

ונועוטשעטל אוח שברטן:
ההרג' ג לא למון שוואוין שליט' א'
דראש הילזום' ז ווישט-מאנגן
ביבאו פאק האט מיר דעיצילט
ספירות נפלא:

הנגיד הניה על שולחן הרב צ'ק, ואמר לרבי זי"ע, שהניה על שולחנו סכום של "ח"י אלףים דולר! הרב האזין לדבריו, ואמר לו "ישר כה", ותו לא מיד... היהודי עמד משתומם, כי היה בטוח שלאחר שנtan כזה סכום גדול, קיבל כבוד מלכים מהרב, ולא יפסיק להודות לו...

הגןון רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א, אב"ד סאנטו ליקוד, מביא מהלכתיו של האדמו"ר הגאון הגה"ק מויזשניץ זי"ע

דעתינו מה שעשית – אויב אגדי לך – הנה הדבר פשטוט מאד, דע לך, שלפני שנדתמתה, הסתכלת על השילוט בחוץ מהי המהירות המותרת לנו, וגם הכתכלתך בכה ק"מ (מייל) עדין שארך דע המקומות שצרכך להגעם לשם, ושישיתך חשבון כמה זמן ייקח לנו הגיעו באוטו מהירות מהוותה, וככשו שהגעת לפני הזמן, בהכרח שנסעת ב מהירות גבוהה יותר..."

***

סיפור ליל האברון הירק, הרה"ג "נטלי מיליגן היי", מחשוב חסידי זי"נץ-מאנץ בוליאנסטיבור, שמספר לו גנד חדח השין להסודות אטמארא, שלפני שבוע נעשה אחד מבני 'בר-מצוא', ונסע שם בנו בדור הרב-מצו לאטמאן, לפחות דוקשו של זקן האדמו"ר ס"ק מרדכי מיליגן-מאנץ זי"ע, כדי לקבל את תורתם, והם שאנו שם שום יסוכת כהה..."

ఈ שוכנס אצל הרב, והיה הניגן בעילון צ'ק בסכום של שולחן רב, ואך היה ו/orbi איננו ו/orה בעינויו זי"ע, אחר הניגן לבבי זי"ע, שהנה עול שולחן סכום של "ח"י אלףים דולר" – הרב האזין לדבריו, ואמר לו "ישר כה", ותו לא מידי..."

היה עד מעד משפטם, כי היה בטוטו, שלאחר שיתן כה סכום גדול, או יקבל כבוד מליטים מרובי, ולא יפסיק הרבי להודות לו, להלו ולשבחו על תורתו הנכבדה, עשויה היא רואה שהרב מגיב כה"י "ישר כה" ותו לא. בchap' השלה שנכאה מחת חילשות של הרבי (ואכן אושפזו בבית החולמים כי מיהם אהרי זה), לא תפס שמדובר ברכמו כה דוגל, ולכן אמר רב שדרה השנה לפנוי צ'ק על סך "ח"י אלףים دولار, והרב שומע ואמר לו שוב: "ישר כה",

ולא הוסיף לומר לו שום דבר.

כשהראה הניגן שהרב לא מתיחס לחילץ את בנו בפני הרבי, ואמר לרבי שבנו נכס שבעו לעיל התורה והמניות, ודרך אב סירר לבבו, שבנו לומד בחורות חמורות מיהודיים ומתרמידים, וכשה לבבב הרב מצואה לסימן את כל השהה דורי משרה!

כשהמער הרב את דבריו, נתרגש עד למאות, ופנוי קרנו מאושר.

הבחור בשדי זי"ו ואמר לו ברוב חיבתו: "אווי! – אהוי!" הרבי לקח את ידי בחורו, נשק לו את ידו ואמר לו: "עד יומס נישט ויפיל דו האסט מוך מהי געועו..."

***

גיסי, הרה"ג י' אברם דוד פוקס שליט"א, מחשובי חסידי זי"נץ-מאנסקי, ספר, שפעם את נכס אדם כל"כ"ס"ק מרדכי מיליגן-מאנץ זי"ע, והחואנו שהוא נಡם באמצע לימוזין הימנין כסדרן וזה מאוד מפרען לו, ואינו עלה מה לשועו, אמר לו הרבי בפשוטו: "ס"ק אידי רדם אנטצע לימוד, וכשאי מתעורר אני ממשיך מיד למלאו" ... ובדרך אגב, העם היהי נוכח ביהמ"ד זי"נץ-מאנסקי בי"ז טורמי, אשר הבדחן עמד על שלוחון ושם את האנשין. האנשין נהנו וגצחוק, אך הרבי ישיב שקוע במחשבותיו. באטען אחר הדוחן ליליאת בדרכו איזה יהדותה שתקיבח את האנשין, וכך גם איזקו בקהל, ואנו נגע הרבי ממחשבותיו ושאל את בנו: "מה היה כאן? מהו צוקים כל כך חוק?" ... ואמר לי דידי הגר"ג אב"ד סקלון-מאנסקי שליט"א, שברור אצלו תעמשן, הרבי שין אז איזו מכתה בעל חה' ..."

(מתוך: 'ונם שית' – מכון פרידמן לשלהמה)

"אשר עשה אתה האבא והי' חברה" (ויקרא י"ה, ה) הרה"ג רב' למן שוואצ'שטייל"א, ראש הכלול ווומ"ז ויינץ-מאנסקי באנטוורפן, ספר לסייעו נלע: פים נסן הי' דל' ס"ק מרדכי מיליגן-מאנסקי באנטוורפן, ואמר לו ר' פיטר פאַר נאָטְהַרְתָּן האַדְמוֹרִי זי"נץ-מאנץ. שאל אותו ר' רוברט: מה' לדוד?..." ור' שביב שלם זק' לישראלי.

שאל אותו הרבי, אם הוא יכול לבחון אותו על מה שלמד. השיב שכן, והרב' חנות ירושלים", והשיב: "עצות פאה" (ואהא ב' במתות דף מ"ז ע"א, ר' מיל'ס הל' אסור באיה פ"ד ה"ב). שאל אותו הרבי: "ההדות מה לה שאינו ידע, ואמר הרבי: מלמדים אותן, יתור מישר המנותן?" אמר לה שאינו ידע, והוא אמר ר' רוברט: "אי אגדי לך מה, לפ' שמות פאה, הו אוד דבר שנותן לשני משל עצמוני, ומולדתים לאו שהדבר הראשון והנתן הוא רחושן של היה'וי, הוא לתת לשני משל עצמו – די רישען ספין פון איד' או איזו אויעזונגען פון זיין איינגענע האערויזין פראָר ניסם (הירון הראשן של היה'וי, הוא, שנutan לשני את מה שהוא עמל בעצמו...)

***

ספר ליל הרה"ג ר' ברוך שטערן שליט"א, בן הגה"צ דב' מירון שליט"א. שכ' מן אטמאן מיליגן-מאנסקי זי"ע, היה קורא מיד' פעם את העתון "דער איז'ט" לאו לאו במיליגן (וכידוע שגדולן באיז'ט לדעת את כל מה שארין, כי שאלותיהם אתם לא דע' על הא). דרכ' לכל למיניהם שנרכזו לදעת בענייני הכלל, פעם ע"ה כ"ק מאנטו'ר מפאפ' ביבון של ס"ק מרדכי מיליגן-מאנסקי, אמר המבש"ק לרבי מיליגן-מאנסקי זי"ע, ובוטס גיגי, אמר המבש"ק לרבי מיליגן-מאנסקי זי"ע, מאפ' מגיע כבר, וצריכים להויר את העיתון מעל השולחן, אך הרבי לא התיחס מיליגן מה שארין אומנו. אמר' איז'ט האבגא'ו: "הלא הוא מנייע בעד כמה דקוטן, וצריכים להויר את מה מהשולחן, אז אמר לו הרבי: "אל תגיד לי מה עשות..."

וקר נאר העיתון על השולחן, כשהרב' מפאפ' נאנס ביבתו של הרבי מיליגן-מאנסקי זי"ע, ובוטס גיגי, אמר' איז'ט האבגא'ו: "הלא הוא מנייע בעד כמה דקוטן, וצבר ושותחו ייד והיעיתן על השולחן, באטען שאיל הרבי מיליגן-מאנסקי זי"ע, השב הרבי מאפ' איז'ט ע"ה יומס שליש".

שם אמר' איז'ט ע"ה יומס שליש".

בדומה לזה מוספר, שפעם הגע' כ"ק מרדכי מסקולען שליט"א אל הרבי מיליגן זי"ע דעל' בילוק, וזה איז'ט האבגא'ו של הרבי מה שארין מעל השולחן, כי זה לא מתאים לשעה של הרבי על השולחן בעט' למגיע מיליגן, ואמור לו הרבי: "אם מתאים לך – עס פאטט מיר' – קראו עיתון – עס פאטט – שרבבי מסקלען ידע מוה'..."

***

ספר ליל הרה"ג ר' אליהו נימאן שליט"א, מחשובי חסידי זי"נץ-מאנסקי, שלפיו זלמן לאץ אחד רבכו איז'ט איז'ט מיליגן-מאנסקי זי"ע ולונזון והרב' בישוק שמן של איסע בעמיה רעל המהוותה. באטען נדרם הרב', וכשקרו צ'ק של האנה: "למה נסתה את האנה?..." מה' הילא נסתה בעמיה רעל המהוותה? מה' הילא נסתה את האנה?..." מה' הילא נסתה בעמיה רעל המהוותה? כל מה הילא, ושאל אל הרבי: "חשבתי שהרב' יישן, עכשוי אין ראה שרבבי כל לא יישן", השיב הרבי: "באמת כן ישנת, ואם אתה רוצה לדעת איך

מתוך דברי תורה נעלית החג פסח תשע"ח

אנו נמצאים כתעת בימי הספירה, שהם ימים המסוגלים לתיקון המדות, וזהו באמות אחד הטעמים שמתהילים ללימוד פרקי אבות בשבתו אלו, כי מסכת אבות בנויה על ענייני טהרת המדות שצרכית לתקן בימים אלו, כמו כן הוא הכהן לקבלת התורה, שכן אה"ל (תיק"ר ט, ג) ש"דרך הארץ קדמה לתורה", ובכן אספר שני דברים נפלאים שראית מזה "גדלות המדות", ואת הדרגה הגדולה של "רעכענען מיט' ענענען".

הנה אנו עדים בתוך ה"שלשים" להסתלקותו של הגה"ק מויזשניץ ז"ע. הרב ז"ע היה ידוע ומפורסם בחירפוונו וקנאותו לכל דבר הנוגע לכבוד שמיים, והיה מוחה על פרצות שונות במעמדיו ערכית השולחן בלילה ש"ק ובסעודת שליישת - עד כדי כך - שכאשר ארעה איזו פירצה בכלל ישראל באמצע השבוע, כבר חיכו האנשים למוצא פיו של הרב, וכבר החלו להתהלך מה' יאמר הרב עלי זה".

שמעתי ממקור מוסכם, שבבית הרבי ז"ע מצאו הרבה הרכבה פתקאות בכתב ידו של הרב, שבהם הcin את עצמו לפניו כל פעם ופעם שרכה למחות על אייזה דבר, והיה מפורט שם בדיקות מה לומו ובאייזה נוסח היה המוחאה - כל מילה היה מחושב עד אין קץ בדקוק ובמה לומר ומה לא לומר - כי מהאותיו היו אך ורק במטרה לתקן את הפירצה, ועוד' היה מודד וחושב שלא לפוגע בכבוד הבריות - הוא היה אומר מה שסביר שצרכיהם לומר, ווותר מזה, אפילו מילה אחת לא אמר.

וכך היה בעת שהרבוי הוציא להרחק אדם אחד מהבית המדרש, ואכן מצאו בביתו כמה פתקאות שהרבוי הcin לעצמו בדקוק ובפירוט רב, מה לומר לאוthon אדם ומה לא לומר, כל מילה ומילאה מודד וشكل, והיה נזהר מאוד מWOOD שתהלה לא יפגע יותר מכדי צרכו.

❖ ❖

ספר כ"ק מrown האדמו"ר מראחמסטריווקא-ארה"ב שליט"א, שהותנו הרה"ק מסקוירא ז"ע הקפיד מאד על כל המתעדים אצלו בעסק אפיית המצאות, שייהה להם ז肯. פעם אחת הבחן הרה"ק, שבחוור אחד - בלי ז肯 - התחליל לעזר בעסק אפיית המצאות, ומיד ניגש אליו הרבי, ובעידנות גדולה אמר לו "אני רואה לך שתהה בעל מלאכה מוצלח וمبין ענין כראוי", והמשיך הרבי ואמר "שנתתי לך שאין מי שיעשה טוב את מלאכת נקיונים של המקלות לאפיית המצאות, ובכן ברצוני למונתו אותך למלאכה זו, שכן בטוחני שתוכל לעשותם הטוב על הצד הייתם טוב". כמובן שהבחור היה ברקיע השביעי, ומיד ניגש לעשות את המלאכה שהמליץ הרבי, וכך סיבב הרבי ברוב הנסיבות, שהבחור ימנע מלhattak בעסק אפיית המצאות מבל' פגוע בו....

❖ ❖

בחול המועד פסח העעל"ט הייתה במאנסי, ונכנסתי לכ"ק אדמו"ר מויזשניץ-מאנסי שליט"א, ומסורת לי לו קוינט, והרבוי הסתכל על הקוויטל, ואמר בעונותנו "אני יודע מה אני קורא פה, אני מבין בכל זה, אני פשוט בנו של אבי ז"ע ויושב על מקומו..."

❖ ❖

ספר ל' הרה"ח ר' נפתלי מעריגג הי"ו, שבוחה"מ העעל"ט, כשהעברו החסידים אצל כ"ק אדמו"ר מויזשניץ-ויליאמסבורג שליט"א לרבת' ג' גוטמן מודע", עברו שם אב ובנו הקטן, ושם הרבי את האב אמר לבנו שנישק את ידו של הרב, ומיד הושיט הרבי את ידו ואמר להילד "כיבוד אב"...

